

Aktualno	Ekonomsko ogledalo	UMAR
	številka 6/2003	str. 3

Po podatkih SURS je bil **bruto domači proizvod v prvem četrtletju 2003 realno za 2.3% višji** kot v istem obdobju lani. Razmeroma nizka rast je skladna s pričakovani pomladanske napovedi (gl. EO 4/03:3-4), saj smo, predvsem zaradi neugodnih gibanj v mednarodnem okolju, predvideli skromno gospodarsko rast v prvem četrtletju in njeno krepitev v zadnjih dveh četrtletjih. Takšna predvidevanja temeljijo na napovedih mednarodnih inštitucij, ki za drugo polovico leta napovedujejo postopno oživiljanje povpraševanja v naših najpomembnejših trgovinskih partnericah ter na modelu vodilnih indikatorjev EPF Univerze v Mariboru. Rast bruto domačega proizvoda je v prvem četrtletju spodbujala domača potrošnja, ki se je na medletni ravni realno povečala za 4.1%, kar je za 0.6 odstotne točke več od primerljive rasti v zadnjem četrtletju 2002. Med komponentami domače potrošnje so v prvem četrtletju letos najvišjo rast zabeležile bruto investicije v osnovna sredstva (5.6%), kjer gre predvsem za nadaljevanje oziroma okrepitev pozitivnih gibanj na področju izgradnje avtocestne infrastrukture. Razmeroma visoki sta bili tudi stopnji rasti zasebne in državne potrošnje (2.7% in 4.1%), pozitiven pa je bil tudi prispevek sprememb zalog h gospodarski rasti, ki je znašal 0.4 odstotne točke. Vsi trije agregati domače potrošnje so v prvem četrtletju letos zabeležili višje stopnje medletne rasti kot v zadnjem četrtletju 2002 (zasebna potrošnja za 0.3 odstotne točke, državna potrošnja za 1.2 odstotne točke in bruto investicije v osnovna sredstva za 1.7 odstotne točke). Skladno z neugodnimi gibanji v mednarodnem okolju in pričakovanim umirjanjem rasti izvoza na trge nekdanje Jugoslavije in Sovjetske zveze je bila medletna realna rast izvoza v prvem četrtletju razmeroma skromna (2.8%) in precej nižja kot v zadnjem četrtletju 2002 (7%). Ob visoki rasti uvoza (5.7%), ki je bila, glede na krepitev domače potrošnje, prav tako v veliki meri pričakovana, je bil prispevek neto menjave s tujino h gospodarski rasti negativen (-1.8 odstotne točke). Kljub nizki rasti v prvem četrtletju je **pomladanska napoved 3.1-odstotne gospodarske rasti v letu 2003 uresničljiva** - podobna dinamika je bila tudi v letu 2002, ko je bila gospodarska rast v celem letu 3.2-odstotna, medletna stopnja rasti v prvem četrtletju pa le 2.5-odstotna (prva ocena SURS je bila celo nižja, 2.2-odstotna).

Realna rast dodane vrednosti je bila v prvem četrtletju letos na medletni ravni **2.2-odstotna**, kar je za 1.4 odstotne točke manj kot v zadnjem četrtletju 2002. Dodana vrednost se je realno najbolj povečala v gradbeništvu, za 4.7%, in javnih storitvah (L-O), za 3.7%, razmeroma visoka rast je bila dosežena tudi v trgovini (3.1-odstotna), kjer se je glede na zadnje četrtletje 2002 nekoliko okrepila. Še vedno nadpovprečna je bila realna rast dodane vrednosti tudi v predelovalnih dejavnostih (3%), kjer pa se zaradi skromnejšega tujega povpraševanja umirja že drugo četrtletje zapored (6.6% v tretjem in 4.7% v zadnjem četrtletju lani) in bi se predvidoma lahko ponovno začela krepiti šele v jesenskih mesecih. V nekaterih dejavnostih se je dodana vrednost v prvem četrtletju letos realno znižala (kmetijstvo, ribištvo, rudarstvo, promet, rahlo tudi finančno posredništvo), pri čemer pa gre večinoma za značilna nihanja rasti med posameznimi četrtletji in ne za trajnejše negativne tendence.

Potem ko je bil zaradi pospešene rasti uvoza in upočasnjene rasti izvoza v prvem četrtletju na tekočem računu plačilne bilance zabeležen primanjkljaj v višini 30 mio EUR, je umirjanje uvoznih tokov v aprilu prispevalo k njegovemu uravnoteženju. **V prvih štirih mesecih je primankljaj tekočega računa** znašal le še 2 mio EUR (gl. str. 4). Ob predvideni krepitvi izvoznih tokov v drugi polovici leta bi se približno uravnotežen tekoči račun plačilne bilance lahko prevesil v presežek.

Aprila se je nadaljevala rast števila zaposlenih v podjetjih in organizacijah ter pri samozaposlenih, ponovno pa je upadlo število samostojnih kmetov in samostojnih podjetnikov posameznikov, tako da je skupno **število formalno delovno aktivnih** ostalo skoraj nespremenjeno. Po področjih dejavnosti se je najbolj zmanjšalo število delovno aktivnih v kmetijstvu, najvišja rast pa je bila zabeležena v gradbeništvu in finančnem posredništvu (gl. str. 9). Število registriranih brezposelnih se je aprila še nekoliko znižalo, pri čemer gre za značilno upadanje v pomladanskih mesecih, **stopnja registrirane brezposelnosti** je bila aprila 11.1-odstotna (marca 11.3%).

Cene življenjskih potrebščin so se **junija** povišale za 0.3%, kljub nadaljevanju postopnega umirjanja mesečnih stopenj rasti pa se je medletna inflacija povišala na 6.0%, kar je posledica drugačne sezonske dinamike kot v lanskem letu (junija lani so se cene namreč znižale za 0.2%). Zaradi tega pričakujemo podobna nihanja medletne inflacije tudi v prihodnjih mesecih, ob koncu leta pa naj bi se inflacija kljub temu približala 5%.